

DREPTUL

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIA POLITICĂ

APARE ODATA PE SAPTĂMANĂ SUB CONDUCEREA D-lor

C. G. DISSESCU

V. ATHANASOVICI, PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI,
N. POLIZU-MIȘUNEȘTI, C. HAGI-THEODORAKY.

SILIU RĂDULESCU
PRIM-REDACTOR

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
3, STRADELA SF. SPIRIDON, 3

B. P. RĂDULESCU
REDACTOR-ADMINISTRATOR

G. Alexianu.—*Neconstituționalitatea legilor.*
Vasile C. Serban.—*Necesitatea unei noi majorări a amenzilor judecătorești.*

Jurisprudența Română.—*Inalta Curte de Casație și Justiție Secțiuni-Unite.*—*Recurs în casare.*—*Drept de ordin constituțional.*—*Dacă puterea legiuitoare poate institui și alte instanțe pentru a judeca anumite recursuri.*

(*Intreprinderile forestiere S. A. Cluj cu Minist. de Finanțe*
— *Secția III.*—*Societate în participație.*—*Act scris.*—*Recunoaștere.*

(*Natalia Miricoglu cu Iosiv Steinhart*
Curtea de Apel din Iași s. I.—*Lucru judecat.*—*Identitate de obiect.*—*Materie fiscală.*

(*Ministerul de Finanțe cu Aron Schuler*).

Recenzie.—*„Unificarea legislativă” de d-l Andrei Rădulescu*

Neconstituționalitatea legilor

În No. 38 al revistei *Dreptul*, din acest an, d. I. N. Stambulescu, procuror-general la Inalta Curte, într-un remarcabil articol, sprijină părerea adoptată de Inalta Curte într-o decizie recentă¹⁾, că chestia constituționalității unei legi nu poate fi dedusă direct în fața Secțiilor-Unite, dacă n'a fost ridicată la instanțele de fond, din cauză că procesul s'a sfârșit pentru un viciu de procedură: apel tardiv, nedeplinirea motivelor de casare în termen, etc.

Cu alte cuvinte, din studiul d-lui procuror general se desprind două idei:

a) Prima e aceea de a ști dacă neconstituționalitatea unei legi „se poate aduce în discuția Casației (desigur d. Stambulescu se referă la Secțiile-Unite), independent de un proces, care trecând prin filiera legală a ajuns în fața Curții de Casație, sau dacă o asemenea chestie se mai poate aduce în fața Casației, după ce partea, ce fusese în proces, a lăsat ca judecata să se sfârșească, fie la instanța de apel, fie chiar și la Casație, în secția simplă, fără a ridica chestia neconstituționalității acelei legi”.

b) A doua e că această problemă pusă mai sus „este deci alta decât aceea d'a se ști, dacă chestia neconstituționalității unei legi se poate ridica pen-

tru prima oară în fața Casației, unde se găsește judecata unui recurs pendinte”.

În ce privește problema II-a, deși d. Stambulescu se pare că nu dorește s'o rezolve și nici să se ocupe de dânsa, totuși, ea se găsește rezolvată prin modul cum se pune problema primă. În adevăr, d. Stambulescu admite că partea poate ridica chestia neconstituționalității unei legi „*fie chiar și la Casație, în secția simplă*”.

Din acest punct de vedere părerea d-lui Stambulescu este perfect juridică, de oarece chestia constituționalității unei legi este cel mai tipic exemplu de materie care privește ordinea publică. Este inutil să mai insistăm că fiind vorba de ordine publică, această chestie poate fi ridicată nu numai direct la Casație, secția respectivă, dar chiar din oficiu de Inalta Curte sau de instanțele de judecată. S'a stabilit printr-o decizie a secțiilor-unite²⁾ că chestia neconstituționalității unei legi poate fi ridicată direct în fața secției respective a Casației, pe cale de apărare, chiar cu ocazia judecării unei divergențe³⁾. Inalta Curte a hotărât deci în secții-unite că neconstituționalitatea unei legi poate fi ridicată pe cale de apărare până în ultimul moment al încheierii debaterilor unui proces, care va fi — prin hotărârea ce se va pronunța — complet terminat.

Scotim, pentru aceleași consideratii, că aceeași soluție va fi dată de Inalta Curte și în ipoteza când recurentul va invoca neconstituționalitatea unei legi direct în fața secției Casației, cu ocazia judecării recursului său și fără să fi dedus în scris această chestie în motivele de recurs. Soluția aceasta se sprijină chiar pe textul legii Curții de Casație, art. 29 al. 3: „În acest caz partea care a contestat constituționalitatea va ataca hotărârea sub forma unui recurs special înaintea secțiunilor-unite...” Din moment ce este nevoie de un recurs special, înseamnă că legiuitorul a înțeles că această chestie poate fi ridicată pe cale incidentală, cu ocazia debaterii orale a procesului. Dacă ar fi fost nevoie să

2) Cas. S.—U. 18 Noembrie 1926* în *Pand. Săpt.* 1927 p. 97

3) Vezi G. Alexandru, *Cronica jurisprudențială, în Revista de Drept public*, anul II și 3, p. 150.

1). Cas. S. — U. 15 Noembrie 1927 în *Pand. săpt.* 1927 p. 50.

fiu ridicată în scris, la ce ar mai fi fost necesar recursul special. Dar tot ca argument de text avem în sprijinul acestei păreri și expresia art. 29: „partea care a contestat constituționalitatea”. Dacă legiuitorul ar fi voit să restrângă acest drept, ar fi spus: „partea care a contestat înscris...”

Dar această chestie a neconstituționalității ar putea fi ridicată din oficiu — așa cum am arătat — de instanțele de judecată, fiind vorba de o chestie de ordine publică. Evident, judecata s'ar face tot de secțiile-unite ale Casației și numai la stăruința părții interesate.

Acestea sunt considerațiile cari ne îndreptățesc a crede că părerea d-lui Stambulescu în ceiace privește puțința de a ridica chestia constituționalității direct la Casație este perfect justificată și în totul conformă cu principiile.

În ce privește problema primă, d. Stambulescu este de părere că chestia neconstituționalității unei legi nu poate fi dedusă în fața secțiilor-unite dacă nu există un proces pendinte. Desigur, această chestie nu comportă discuție. Principiul separației puterilor cere ca judecata constituționalității unei legi să se refere numai la cazul judecat. Pentru că nu cumva, altfel, justiția să dobândească un rol preponderent asupra puterii legislative și în al doilea rând ca executarea legilor să nu fie stânjenită prin recursuri prea dese a tuturor acelor cari n'ar avea nici un interes legitim în soluționarea unei probleme de natura aceasta.

Dacă, din acest punct de vedere nu poate încapa discuție, cu totul alta este soluția atunci când e vorba de concluzia ultimă la care ajunge d. Stambulescu.

D. Stambulescu susține că atunci când un proces a fost sfârșit în mod definitiv, fără să se fi ridicat chestia inconstituționalității la instanțele de judecată, fie chiar la Curtea de Casație, secția respectivă, chestia constituționalității nu mai poate fi dedusă direct în fața secțiilor-unite. D. Stambulescu dă două argumente în susținerea tezei d-sale:

a) Din moment ce partea a acceptat să i se aplice o lege, fără a obiecta că-i neconstituțională, *fie chiar în ultimul moment*, prin recursul făcut (se pare că d. Stambulescu nu-i complet convins de acest fapt că neconstituționalitatea poate fi ridicată direct la Casație), ea a achiesat, a primit să i se aplice o lege neconstituțională și nu mai poate invoca acest fapt din moment ce a primit să fie astfel judecată.

b) Dacă un proces s'a terminat printr'un recurs, el este un proces definitiv sfârșit și nemaî fiind proces, chestia constituționalității — așa cum s'a arătat mai sus — nu poate fi dedusă în judecată.

Să examinăm cele două argumente ale d-lui Stambulescu.

1. În ce privește achiesarea, atunci când este vorba de o chestie de ordine publică — și nu cred să existe altă chestie mai importantă de ordine publică decât aceasta — ea nu poate avea loc. Partea este în drept să ridice această chestie oricând, fiindcă dânsa nu poate renunța la acest beneficiu pe care i-l acordă legea. Ordinea publică interesează

ză atât de mult încât este dată în paza instanțelor judecătorești, cari o pot ridica din oficiu.

2. În privința argumentului ultim socotim că un proces care se termină printr'un recurs nu este un proces sfârșit. Ne găsim în fața unui proces sfârșit numai în cazul când hotărîrea nu mai poate fi susceptibilă de nici o cale de reformare. Un recurs terminat printr'o hotărîre poate fi anulat de secțiile-unite ale Casației pe motiv că legea este neconstituțională. Procesul deci nu-i sfârșit din moment ce hotărîrea poate fi anulată. Din moment ce legiuitorul a dat părții încă o instanță de control a judecăților și aplicării legilor, nu se poate susține că un proces este sfârșit, înainte de a se fi epuizat toate mijloacele de apărare și căile de atac prevăzute de lege.

Legiuitorul a creiat prin art. 105 din Constituție ca și prin art. 29 din legea Curții de Casație o nouă instanță de judecată. Secțiile-Unite. Nu se poate spune că un proces este terminat înainte de a se fi epuizat și această ultimă instanță.

Am arătat că nu se poate susține faptul că chestia constituționalității unei legi nu poate fi dedusă direct în fața secțiilor-unite, dacă n'ai propus acest lucru la instanțele de judecată a fondului, de oarece ne aflăm în fața unui caz de ordine publică, la care nu se poate renunța. Neconstituționalitatea poate fi invocată oricând, atâta vreme cât mai ai o cale de atac deschisă. Insuși d. Stambulescu a recunoscut slăbiciunea acestui argument, de oarece a găsit necesar să-și întărească susținerea cu un alt argument, acela relativ la *procesul sfârșit*.

Socotim că nici acest argument nu se poate menține de oarece înainte de hotărîrea secțiilor-unite, procesul fiind încă pendinte, chestia neconstituționalității poate fi ridicată direct în fața acestor secții, sub forma recursului special, prevăzut de lege.

Singurul lucru asupra căruia trebuie să ne oprim este că legiuitorul, printr'o inadvertență care nu-i singura în această lege, a uitat să prevadă care este termenul înăuntrul căruia trebuie făcut un astfel de recurs special la Secțiile-Unite. În tăcerea textului trebuie să spunem că acest recurs poate fi făcut oricând. Desigur, va trebui modificată legea și fixat un termen și pentru acest recurs, dar nu se poate creia din această inadvertență a legiuitorului o decădere pentru parte. Dovadă că ne găsim în fața unei inadvertențe avem următorul caz care se poate foarte des întâmpla: o parte a ridicat inconstituționalitatea unei legi la instanțele de fond. Procesul s'a judecat la secția respectivă a Casației. În ce termen se va adresa partea cu recursul special prevăzut de art. 29 l. Cas., la Secțiile-Unite? Legea nu prevede nici un termen. În acest caz partea se poate adresa oricând.

Prin această inadvertență a legiuitorului se creiază o stare periculoasă, cu consecințe foarte grave. Oranța socială ar putea fi turburată când după ani de zile dela judecarea unui proces, hotărîrea ar fi anulată pentru neconstituționalitate.

Iată de ce socotim că singura soluție a acestei probleme este modificarea legii Casației, iar nu răpirea dreptului părții de a ataca direct la Secțiile-Unite constituționalitatea unei legi.

Concluzia aceasta se menține chiar în ipoteza deciziei Secțiilor-Unite, când un act administrativ n'a fost atacat în termen. Partea care a pierdut termenele de atac prevăzute de lege are tot dreptul să uzeze de ultima cale de atac, căci e posibil să obțină înlăturarea actului pe această ultimă cale.

Acestea sunt considerațiile pentru care diferim de părerea d-lui procuror-general I. N. Stambulescu.

G. Alexianu

Profesor de drept constituțional
la Universitatea din Cernăuți

NECESITATEA UNEI NOUI MAJORARI A CIFREI AMENZILOR JUDECĂTOREȘTI

Războiul a sdruncinat profund bazele vieții economice de pretutindeni.

În toate statele europene, afară de câteva excepții, moneda națională a suferit oscilații și scăderi continue, determinate de criza fără precedent care a urmat în mod natural războiului, ca o consecință a distrugerii pentru mult timp a brațelor de muncă și a capitalurilor producătoare de valori.

Urmând acestui proces general de depresiune valutară, moneda noastră a întregit de asemenea oscilații și scăderi continue, determinate de cauze multiple, în general comune tuturilor țarilor cu hârtie-monetă acoperită numai în parte prin stoc metallic.

Această stare se va menține de sigur până se vor șterge cu totul efectele războiului, adică până la complecta noastră refacere economică.

Așa fiind, cifra amenzilor legale, în limita cărora instanțele noastre judecătorești sunt ținute să și mărginească condamnățiunea lor, a rămas cu totul neîndestulătoare și infracțiunile cărora le corespunde simpla amendă, se găsesc astăzi sancționate printr-o pedeapsă minimă, care este departe de a preveni și de a corige pe infractor și departe de a conține elementul de suferință, indispensabil unei bune pedepse.

Motivele cari au determinat pe legiuitor în Martie 1923 de a majora la înzecit suma amenzilor penale și a tuturilor celorlalte amenzi prevăzute de Codul civil și comercial și de celelalte legi și regulamente în vigoare până la 14 August 1916, impun astăzi, pentru aceleași considerațiuni, o nouă majorare a cifrei acestor amenzi, în raport cu scumpirea traiului și cu scăderea ce a înregistrat-o leul nostru în acești ultimi patru ani.

Este în interesul și al fiscoșului și al siguranței publice ca neajunsurile mai sus semnalate ce derivă pentru pedepsele pecuniare, din faptul deprecierii monetare, să fie cât mai curând înlăturate, pentru a se pune astfel o stavilă reală săvârșirii atâtor infracțiuni ce nu-și primesc astăzi în întregime pedeapsa cuvenită și pentru a asigura acestor pedepse toată eficacitatea lor.

Vasile C. Șerban
Magistrat
Năgăști - Vaslui.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI UNITE

Audiența de la 29 Septembrie 1927

Președinția D-lui Em. Michlescu, președinte,

Intreprinderile forestiere române S. A. Cluj cu Ministerul de
Finanțe

RECURS ÎN CASARE.—DREPT DE ORDIN CONSTITUȚIONAL.—DACĂ PUTEREA LEGIUITOARE POATE INSTTUI ȘI ALTE INSTANTE PENTRU JUDECAREA UROR ANUMITE RECURSURI.—ART. 103 DIN CONSTITUȚIE.—ART. 2 AL. 2 DIN LEGEA DE ORGANIZARE JUDECĂTOREASCĂ D.N 14 APRILIE 1925.

Dacă prin art. 103 din Constituție se declară că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, prin aceasta nu se recunoaște însă numai Curții de Casație competența de a judeca toate recursurile de orice natură și ori cât de puțin însemnate ar fi ele, căci constituția vorbește de dreptul de recurs în casare iar nu în Casație, astfel că puterea legiuitoare poate institui și alte instanțe pentru judecarea unor anumite recursuri, fără a se aduce prin aceasta vre-o atingere principiului constituțional al recunoașterii dreptului de recurs în casare.

No. 42. — Respins recursul făcut de către interprinderile forestiere S. A. din Cluj în contra deciziei cu 1777/3/1925 în proces cu Ministerul de finanțe.

S'au ascultat d. avocat E. Rădulescu pentru intimat, lipsă fiind ocietatea recurentă.

Curtea deliberând,

Asupra chestiunii constituționalității art. 2 al. 2 din legea de organizare judecătorească din 14 Aprilie 1925 dedusă judecării Secțiunilor-Unite ale acestei Inalte Curți prin recursul de față motivat astfel:

„Constituția țării în articolul 102 și 103, zice: pentru întreg Statul român este o singură Curte de Casație și Justiție” și că... dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional”, iar,

„Articolul 50 punct. 7 și 31 paragraful 3 litera f, dispune că recursurile în contra deciziunilor și hotărârilor judecătorești în materie fiscală se vor judeca de Secțiunea III-a a Curții de Casație, și astfel nu cad în competența Curților de Apel.

„Curtea de Apel din Cluj prin deciziunea No. 1777 din 1925 bazată pe dispozițiunea legii din 14 Aprilie 1925, art. 2 aliniatul 2, a judecat în mod anticonstituțional recursul în casare a subsemnatei”.

Considerând că prin art. 2 din legea de organizare judecătorească, recursurile în contra deciziunilor Comisiunilor de Apel, în materie fiscală, se vor judeca de Curtea de Apel respectivă.

Că, dela data promulgării acestei legi competența Curții de Casație încetând de a exista pentru asemenea recursuri, ele nu mai pot fi judecate decât

de instanțele instituite prin lege și anume Curțile de Apel.

Că, dacă prin art. 103 din Constituție se declară că dreptul de recurs în casare este de ordin constituțional, prin aceasta nu se recunoaște însă numai Curții de Casație competența de a judeca toate recursurile de orice natură și ori cât de puțin însemnate ar fi ele, căci Constituția vorbește de dreptul de recurs în casare, iar nu în Casație, în care caz evident că numai Curtea de Casație ar fi competentă a judeca toate recursurile.

Că, astfel fiind, puterea legiuitoare poate institui și alte instanțe pentru judecarea unor anumite recursuri, fără a se putea susține că prin aceasta se aduce vre-o atingere principiului constituțional al recunoașterii dreptului de recurs în casare, singurul ce a fost consacrat de noua Constituție din Martie 1923, dată dela care nu se mai poate, prin legi ordinare, ridica dreptul de recurs pentru unele afaceri, după cum se putea în trecut, când dreptul de recurs nu era de ordin constituțional.

Că, prin u rmare, dispozițiunea art. 2 din legea de organizare judecătorească, prin care s'a dat în competența Curților de Apel judecarea recursurilor în materie fiscală, nu atinge nici un principiu constituțional, așa că motivul de casare nefiind întemeiat, recursul urmează a fi respins.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIA III

Audiența dela 11 Mai 1927

Președinția d-lui Ar. Alexandrescu., consilier

Natalia Miricoglu cu Iosiv Steinhart.

SOCIETATE ÎN PARTICIPAȚIUNE. — NECONSTITUIRE PRIN ACT SCRIS — RECUNOAȘTEREA EI DE PARTEA CĂREIA Î SE OPUNE. — ART. 256 C. COM.

Cu toate că potrivit art. 256 c. com. societățile în participațiune, ca ori ce societăți în genere, nu se pot constitui de cât prin act scris, totuși formalitatea actului scris nefiind cerută pentru solemnitatea contractului, ci numai pentru dovedirea lui, urmează că dacă partea căreia i se opune contractul de societate nu'i neagă existența pe care o recunoaște, ci invoacă numai lipsa formalității de a fi constatată prin act scris, contractul este perfect valabil și ca atare îi poate fi opozabil.

No. 452. — Admis recursul făcut de Natalia D. Miricoglu contra deciziei No. 87/926 a Curții de Apel București S. IV în proces cu Iosif Steinhart.

Curtea deliberând,

Având în vedere că prin decizia supusă recursului, Curtea de Apel deși constată în fapt că între părți a existat o convențiune pentru cumpărarea unei cantități de colofoniu și revânzarea acestei mărfi, cu suportarea pagubelor sau eventual împăr-

irea câștigului pe din două, totuși respinge acțiunea recurentei, care reclama dela intimat partea aferentă a pagubei ocazionate de această operațiune comercială, pe motiv că convențiunea constituind o asociațiune în participație, trebuia făcută și dovedită prin act scris, conform art. 256 codul comercial;

Considerând că este adevărat că după acest text de lege, societățile în participațiune, ca orice societăți în genere, nu se pot constitui decât prin act scris, care constituie unica probă pentru dovedirea contractului, în caz de contestațiune între părți, a existenței lui; că însă nu este mai puțin adevărat că, în această materie formalitatea actului scris nu este cerută pentru solemnitatea contractului, ci pentru dovedirea lui, și când partea căreia i se opune contractul nu neagă existența lui, — ci o recunoaște, dar invoacă pur și simplu lipsa zisei formalități, după cum Curtea de fond constată în speță — dovada contractului este făcută prin însăși recunoașterea părții și ca atare contractul îi este perfect opozabil;

Că, instanța de fond judecând altfel, a făcut o greșită aplicare și a dat o rea interpretare art. 256 cod. com., și deci motivul de casare fiind întemeiat, recursul urmează a fi admis.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI S. I

Audiența dela 7 Noembrie 1927

Președinția D-lui D. Volanschi, Prim-Președinte

Ministerul de Finanțe cu Aron Schuller

LUCRU JUDECAT. — IDENTITATE DE OBIECT. — ART. 1201 C. CIVIL

Când printr'o acțiune s'a reclamat în justiție o anumită porțiune dintr'un întreg, prin aceasta s'a supus implicit judecătorului aprecierea titlului pe baza căruia se întemeiază acțiunea, astfel că dacă acea acțiune a fost respinsă printr'o apărare în fond relativă la însăși existența aceluia titlu, ori ce altă nouă acțiune tinzând la obținerea unei alte porțiuni din același întreg se găsește mai dinainte înlăturată, în virtutea principiului lucrului judecat, căci ar fi contradicție formală între judecata care ar admite această nouă acțiune și aceia care a respins prima cerere.

No. Respins ca nefundat apelul făcut de Ministerul de Finanțe în contra sentinței Trib. Roman cu No. 192 din 10-Mai 1923 în proces cu judecătorul sindic al falimentului Aron Schuller. S'au ascultat D-nii avocați Al. Ottulescu pentru apelanțul Ministerul de Finanțe, C. Bălescu, I. Leatris și I. Calmanovici din partea intimatului judecătorul silnic.

Curtea,

Asupra apelului făcut prin petiția înreg. la No. 4039 din 4 Iunie 1923 de către Ministerul de Finanțe

în contra sentinței Trib. Roman No. 192 din 10 Mai 1923;

Văzând că la prima instanță s'a admis contestația făcută de Aron Schuller prin petiția înreg. No. 636 din 1923 în contra urmăririi imobiliare cerută de Administrația Financiară Roman și ordonată de Trib. Roman prin jurnalul No. 9718 din 1922 și prin care se scot în vânzare moșiile Dagâța și Pancești proprietatea contestatorului arătate în procesul-verbal de sechestru din 7 Noembrie 1922 al controlorului fiscal C. Groapă, pe motiv că contestatorul datorește suma de 32.327.281 lei către Vama București din taxe de export, import și comision și în consecință, anulează actele de urmărire înecuvântate în contra contestatorului;

Văzând că pentru executarea creanței Statului în sumă de 32.327.281 lei rezultând din taxe vamale de export, import și comision, datorate de către Aron Schuller, s'a pus în urmărire averea imobiliară a acestuia, consistând din moșiile Dagâța și Pancești, din județul Roman; că această urmărire a fost contestată de debitorul Schuller pe motivul că Statul nu are titlu în contra sa, astfel că nu-i poate vinde averea cum pretinde conform legii pentru urmăriri din 24 Martie 1877; că, Trib. Roman judecând la 10 Mai 1925 această contestație în primă instanță a admis-o, constatând în speță existența autorității lucrului judecat în favoarea Statului, rezultând din hotărârea Trib. Roman No. 191 pronunțată în aceeași zi, însă mai înainte la rând;

Văzând că în litigiul de față, asupra apelului Ministerului de Finanțe în contra hotărârei Trib. Roman No. 192 din 1923 care constată existența autorității de lucru judecat, Curtea urmează a decide dacă într'adevăr, există acea autoritate astfel cum o constată Trib. Roman prin hotărârea apelată;

Văzând că hotărârea Trib. Roman ce se invoacă drept autoritate de lucru judecat (No. 191 din 10 Mai 1923) este pronunțată în apelul lui Aron Schuller în contra deciziei Administrației Financiare Roman (No. 20082 din 1922); că această din urmă decizie a fost pronunțată în urma contestației făcută de debitorul Schuller căruia fiscalul îi urmărea averea mobilă pentru satisfacerea statului cu aceeași sumă de 32.327.281 lei datorită de numitul drept taxe vamale, că contestația fiind respinsă debitorul Schuller a făcut apel, care i s'a admis de Tribunalul Roman prin sentința ce se evocă în specie cu autoritate de lucru judecat (No. 191 din 10 Mai 1923); că, Tribunalul Roman a admis apelul lui Schuller și contestația acestuia, pe motivul că fiscalul nu are un titlu în contra lui Schuller care să-i permită a urmări în mod direct averea acestuia, fără o prealabilă acțiune în Justiție;

Văzând că astăzi în litigiul de față se pune aceeași problemă de drept, cu deosebirea numai că în primul litigiu se urmărea averea mobilă a aceluiași debitor, pe când acum se urmărește averea lui imobiliară;

Având în vedere că, conform art. 1201 c. civ. pentru existența autorității lucrului judecat, se cere ca între ambele litigii să fie identitate de persoane, de cauză și de obiect;

Văzând că primele două identități există în mod necontestat chiar de reprezentantul Ministerului de Finanțe, ambele litigii fiind între aceleași părți, Aron Schuller ca debitor și Ministerul de Finanțe ca creditor, și având aceeași cauză juridică: lipsa de titlu cu puterea executorie în favoarea Statului pentru a urmări averea lui Schuller pe baza legii pentru urmăriri care prin art. 1 pretinde în acest scop un titlu cu caracter executoriu;

Având în vedere, în ce privește identitatea de obiect, că în principiu acela care reclamă o porțiune dintr'un tot, supune în mod implicit judecătorului aprecierea titlului în virtutea căruia acționează și dacă cererea lui este respinsă printr'o apărare în fond relativă la însăși existența titlului, orice altă nouă acțiune, tinzând la obținerea celeilalte porțiuni, se găsește mai dinainte înlăturată, căci ar fi contradicție formală între judecata care ar admite o asemenea acțiune și aceia care a respins prima cerere;

Văzând că, deși în primul litigiu definitiv tranșat, obiectul a fost urmărirea averii mobiliare a lui Schuller, iar în litigiul de față obiectul este urmărirea averii imobiliare a aceluiași debitor, într'u cât ambele fac parte dintr'un tot care este patrimoniul lui Schuller prima hotărâre constituie autoritate de lucru judecat față de prezentul litigiu, natura averii mobiliare sau imobiliară fiind indiferentă soluționării acestor două litigii, ambele trebuind rezolvate pe aceleași considerente juridice consistând din cercetarea existenței unui titlu cu puterea executorie;

Având în vedere că aceeași situație există și dacă se privește lucrurile din punctul de vedere al poziției părților într'o contestație la urmărire (cum este cazul de față), căci în ambele contestații obiectul consistă din opunerea lui Schuller de a i se vinde averea lui pentru despăgubirea fiscalului de suma pretinsă și reprezentând aceleași taxe vamale, fără ca în această opunere să joace vreun rol felul averii ce se urmărește;

Având în vedere că problema juridică tranșată în cele două cazuri a fost aceeași și anume: a se ști dacă averea lui Schuller poate fi scoasă în vânzare de Ministerul de Finanțe numai pe baza lucrărilor încheiate de agenții vamali ai acestui minister, lucrări care în ambele litigii sunt unele și aceleași;

Văzând că singura deosebire ar consta din faptul că întâia contestație a fost în primă instanță de competența unei comisiuni fiscale, — cu apel la tribunal, iar a doua de competența tribunalului în primă instanță cu apel la Curte; că această împrejurare nu poate influența întru nimic autoritatea lucrului judecat, căci în definitiv ambele hotărâri sunt pronunțate de instanțe judecătorești;

Că mai mult încă, prima hotărâre a Trib. Roman fiind atacată cu recurs de Ministerul de Finanțe, acesta și-a retras recursul înaintea Inaltei Curți (vezi copia legalizată No. 69161 din 1926 Noembrie 16 de pe Jurnalul I. C. Cas. No. 2147 din 12 Febr. 1924) rămânând deci hotărârea Trib. Roman No. 191 din 10 Mai 1923 definitivă și de irevocabilă autoritate, prin desistarea Ministerului de Finanțe,

care astăzi contestă existența autorității de lucru judecat, rezultând tocmai din această hotărâre:

Având în vedere că este indiferent și faptul că ambele hotărâri au fost pronunțate în aceeași zi, căci atât din numerotare, cât și din cuprinsul hotărârei a cărei apel se judecă astăzi se vede că mai înainte a fost judecat și tranșat apelul relativ la contestația făcută de Schuller în contra urmării averii sale mobiliare, hotărâre care fiind pronunțată de tribunal în ultima instanță de fond, a putut fi foarte bine invocată cu autoritate de lucru judecat în litigiul de față care urma să se rezolve abia atunci de Trib. Roman în prima instanță:

Constatând deci autoritate de lucru judecat în cazul de față, urmează că apelul făcut de Ministerul de Finanțe în contra sentinței Trib. Roman No. 192 din 10 Mai 1925 trebuie respins ca nefondat.

Având în vedere și cererea de cheltueli de judecată făcută de intimat, Curtea apreciind fixează suma de trei mii lei.

Pentru aceste motive, redactate de d. Consilier E. Petit, respinge ca nefondat apelul.

Semnați: *D. Volanschi, E. Petit, M. Trandafirescu.*

RECENSIUNE

„UNIFICAREA LEGISLATIVĂ“

de d-l **Andrei Rădulescu**, membrul al Academiei Române, Consilier la Inalta Curte de Casație și Justiție.—O broșură în 8 de 43 pagini, „Cultura Națională“ București, 1927.

Printre memoriile secțiunii istorice, publicate anul acesta sub auspiciile Academiei Române, este și monografia apărută sub titlul de mai sus, cuprinzând câteva considerațiuni generale asupra unificării legislative, expuse de d. Andrei Rădulescu în ședința dela 2 Iunie 1927 a înaltei Instituții.

Unificarea legislativă este o chestiune încă de actualitate și de o importanță deosebită, pe care distinsul academician, cu prilejul comunicării făcute, a tratat-o sub diferitele ei aspecte. De aceea credem că nu este fără interes a da în celece urmează o scurtă analiză a acestei lucrări plină de idei și sugestii de natură a reține atențiunea juriștilor.

Prima întrebare de care se ocupă d. Andrei Rădulescu este asupra necesității unificării: este necesară unificarea legislativă? La care d-sa răspunde fără ezitare, că această unificare este necesară: România trebuie să aibă aceleași legi pe tot teritoriul ei.

Până acum la noi — zice d-sa — nici nu se pune problema ca în Statul nostru să nu fie decât o singură legislație pentru toată populația: toți locuitorii Statului aveau și erau supuși aceluiași legiuiri.

Dar unirea țărilor surori a schimbat fața lucrurilor.

După concepția anterioară se credea că imediat ce se vor desrobi aceste provincii — unii credeau că înainte de încheierea tratatelor, după exemplul

Italianilor în Tripolitania — se vor introduce acolo cât mai curând legile din Vechiul Regat. Se studiasse ceva din legile noilor teritorii, dar numai pentru a avea cunoștința de ele și pentru a fi utilizate în epoca de tranziție, pe care o socoteam cât mai scurtă. Nu bănuia nimeni că ar putea rămâne în vigoare legile ungurești, austriace, rusești încă atâția ani și că s'ar putea găsi cineva, care să gândească — necum să ceară — ca să fie înlocuite cele românești ale Vechiului Regat cu unele din cele dintâi.

Și totuși ne găsim, după aproape 9 ani dela Unire în această stare, pe care n'o bănuiam.

Diversitatea de legiuiri care persistă îngreunează foarte mult viața din toate punctele de vedere și menține în mare parte vechile granițe.

Este suficient să se intereseze cineva câte greutăți întâmpină funcționarii din cauza atâtor legi și mai ales magistrații.

Cu toate dificultățile, pe cari puțini le bănuiesc, ei își exercită misiunea cu multă hărnicie, căutând să cunoască și să aplice cât mai bine noianul de legi, în care se sbat. Puțini magistrați în Europa luptă cu atâtea greutăți juridice ca mulți din ai noștri, mai ales din noile teritorii.

Diversitatea aceasta de legi în cadrul aceluiaș Stat prejudiciiază foarte mult unității sufletești. Cum vrem ca frații din noile teritorii să se creadă definitiv uniți cu noi și cum să nu se socotească minoritarii că nu sunt membri ai Statului român, când tot vechile legi îi guvernează? Cum vrem să nu creadă unii și alții — mai ales cei din urmă — că forma Statului nostru este un provizorat, când peste 8 ani deabia ne mișcăm și par'că n'avem curaj să atacăm problema unificării? Cum vrem să nu se spună încă: „la noi și la voi“? Cum vrem să se desăvârșească unitatea sufletească când vechile granițe există încă în lumea Dreptului?

Este dar absolută nevoie constată d. Andrei Rădulescu ca deosebirile de legislație să fie înlăturate cât de curând, ca și alte norme ale stăpânirii străine.

S'a spus contra unificării legislative că poporul n'o vrea, că ar fi contra intereselor și drepturilor lui, că ar provoca multe greutăți și nemulțumiri. Este și aceasta o pretenție lipsită de orice temei, pe care d. Andrei Rădulescu o înlătură cu ușurință. D-sa arată cum astăzi se mărește tot mai mult numărul glasurilor, cari reclamă unificarea.

Atâția juriști, mai ales magistrații, în reviste, în raporturi, în lucrări se întrec a arăta marile neajunsuri și pericole ale acestei stări de lucruri. Ei propun și cer unificarea cu toată căldura, ce le-o dă sentimentul național și înțelegerea deplină a acestei probleme așa de importantă pentru neamul și Statul nostru.

Pentru a nu lungi prea mult cadrul acestei recenzii, suntem nevoiți a omite multe părți din interesanta lucrare ce analizăm. Să vedem care a fost la noi starea de spirit de mai înainte și cum s'a făcut prima unificare din 1864—65.

Organizarea țărilor noastre dela forma cea mai

simplă până la alcătuirea de state a fost aproape aceeași. Legea fundamentală era obiceiul pământului care cuprindea aceleași norme atât pentru Dreptul public cât și pentru cel privat. Legile scrise au fost foarte, asemănătoare unele cu altele. Ceeace se făcea într-o țară era curând întocmit aproape la fel în cealaltă. Cu cât ne apropiem, cu atât tendința d'a avea aceeași legislație în cele 2 principate este mai pronunțată, unificarea este cerută, chiar înainte de unirea politică.

Când s'a pus efectiv problema Unirii, ai noștri n'au înțeles o clipă că s'ar putea concepe o unire între cele două țări și totuș fiecare să rămână cu legile ei, nici măcar până la o anumită dată. După ce, grație patriotismului generației de atunci, care s'a ridicat la înălțimea momentelor mari ce străbătea, Cuza fiind ales la Iași și la București, realizându-se în această formă Unirea politică a celor două țări surori, una din principalele năzuințe a fost de a se înfăptui cât mai neîntârziat și Unirea legislativă. La 24 Ianuarie 1864 se face un prim pas înainte prin formarea unui singur guvern și unei Adunări legiuitoare, după care începe și unificarea pe scară mai întinsă în diferite ramuri ale administrației, până când s'a putut realiza unificarea cea mare în domeniul dreptului privat, pe care s'a clădit și s'a dezvoltat România modernă.

Este de observat că în aproape toate legiunile făcute în această epocă, cei mai loviți au fost Moldovenii. Cu toate astea în gazetele timpului nu se văd nici un fel de nemulțumiri, legile de unificare au fost votate cu unanimitate adeseori, cu mari majorități totdeauna.

Necesitatea unificării este un fel de lege în evoluția popoarelor. Dela ea nu noi o să ne abatem. Acum, după întregirea țării cu noile teritorii, se pune întrebarea: În ce măsură este necesară unificarea legislativă și când trebuie făcută? În divergență cu acei care cred că această unificare trebuie făcută pe îndelete pentru a face legi cât mai bune, în orice caz mai bune decât ale Vechiului Regat, d. Andrei Rădulescu stăruie în credința sa că unificarea este nu numai necesară ci și urgentă. Oricât s'ar zăbovi, oricât s'ar lucra la o lege nu se poate realiza perfecțiunea. Pe motivul că s'ar putea face una mai bună se poate întârzia la infinit; și totuș se poate formula destule critici chiar aceleia care ar fi socotită cea mai bună. Cu cât trece vremea, vieața e tot mai stânjenită, învățământul n'are o bază uniformă, unitatea sufletească suferă și nu progresează, iar în mintea străinilor devine tot mai puternică ideea că Statul român în formă de astăzi e provizoriu.

Se pretinde de unii că la noi nu s'a lucrat nimic sau aproape nimic în interesul unificării și această credință se află răspândită și în străinătate unde revistele și gazetele nu sunt de loc ori sunt greșit informate. În realitate situația e alta. În ultimii ani s'a lucrat în sensul unificării cu multă sârguință, mai ales în domeniul Dreptului public.

Constituția cea nouă din 1923 a fixat baza Statului, în sens unitar, tăind veleitățile de federalism.

stabilind un singur Parlament și o singură Curie de Casație. Pe baza ei s'a votat mai multe legi menite să asigure unitatea Statului din diverse puncte de vedere. Reamintim: *Legea electorală* prin care s'a înfăptuit în acelaș timp, în toată țara, reforma votului universal; *legea de organizare judecătorească; contenciosul administrativ și legea Inaltei Curți de casație și justiție*. Se știe că după legea anterioară deși era o singură Curie de Casație, totuș în fapt părea că sunt două, de oarece afacerile venite din Ardeal, Banat și Bucovina se judecau separat de complete formate după sistemul austro-ungar. Era o mare piedică pentru unificare. Prin legea cea nouă s'a înlăturat obstacolul întrucât acum toate afacerile se judecă după aceleaș norme; cu încetul se va stabili și *unitatea de jurisprudență*, una din temelile unificării juridice a țării. Mai menționăm: *legea corpului de avocați*, unitară pentru toată țara; *legea administrativă; legea bisericii ortodoxe; legea învățământului primar și particular*. Avem apoi legile privitoare la impozite, legea timbrului, legile vamale, legile relative la poștă, legile militare, legile referitoare la Camerele de comerț, Camerele agricole, cari au realizat iarăși unificarea în domeniile respective.

S'au făcut unele legi cari interesează deopotrivă *dreptul public și privat* și cari sunt aceleași în toată țara. Legea naționalității, legea persoanelor juridice, legea silvică, legea minelor, a comercializării, a apelor, a energiei, a accelerării judecăților, etc.

În domeniul *Dreptului privat* s'a lucrat mai puțin. Dintre legile de acest fel cităm: legile privitoare la raporturile dintre proprietari și chiriași, dispoziția privitoare la reducerea dreptului de moștenire la 4 grade, soț și Stat, cuprinsă în legea impozitelor din 1921, legea pentru proprietatea literară și artistică, legea pentru constatarea morții celor dispăruți în războiu și pentru reglementarea situației juridice a patrimoniului lor, etc.

Legile agrare înfăptuite după Unire, nu sunt aceleași pentru toată țara, dar ele fiind aplicate aproape în întregime, unificarea lor numai are importanță.

Pentru noile materii s'au alcătuit proiecte în vederea unificării, cum sunt: codul penal și procedura lui, cum și părți din codul comercial, cum este aceea referitoare la cambii. Nu s'a făcut însă mult pe terenul doctrinei și al învățământului, dela care se așteptau îndrumări pentru pregătirea unificării.

După cum vedem aproape în tot ce s'a legiferat după 1918 s'a urmărit — cum era și natural — unificarea, și astfel cu încetul, cu voia sau fără voia unora, cum zice d. Andrei Rădulescu, ideea a făcut progrese, întărind organizația Statului.

După cele expuse, d. Andrei Rădulescu vine la chestiunea cum trebuie făcută unificarea și cum trebuie procedat?

După d-sa, părerea acelor care pretind că mijlocul cel mai de recomandat este să facem legi noi, în cari să se cuprindă tot ce e mai bun, de oriunde ar fi, trebuie înlăturată. România nu este o țară nouă, fără nici un trecut legislativ. Nu trebuie să călcăm

în picioare tot trecutul juridic al acestei țări - cu care ne putem mândri în multe privințe. Pentru unificarea legislativă avem destule elemente de bază în România și de aci trebuie luate, iar nu de peste graniță.

În această operă, d-sa nu admite să se introducă integral legislația noilor provincii, așa cum unii au gândit-o, iar alții chiar au spus-o. Aceasta ar apărea ca dovada cea mai evidentă a deplinei inferiorității a Vechiului Regat față de aceste provincii, cum trâmbează într-una dușmanii noștri. În ce privește mai cu seamă dreptul civil, d. Andrei Rădulescu este întemeiat a susține, după cum a arătat și altădată, că nu este pe tot teritoriul Statului român altă lege mai bună și mai susceptibilă de progres decât *codul nostru civil* și că nu se poate îngădui să se ia de bază în noua legislație decât acest cod.

În ce privește *codul de comerț*, introdus deja în Basarabia, el are același temelie, ca și cel din o parte a noilor ținuturi, fiind luat după codul italian, influențat și acesta de cel german. În tot cazul legislația noastră comercială nu e, în general privită, deloc mai prejos decât cea din noile teritorii; din contra, în unele privințe este mai bună și mai înaintată.

În materie de *procedură civilă*, de asemenea, nu poate fi vorba de superioritatea legilor din țările alipite. Și dacă frații de dincolo au o părere contrară, aceasta o fac din necunoașterea legilor din vechiul Regat.

În materie penală nu mai incupe discuție pentru că noul cod este gata și nu așteaptă decât votarea lui de Parlament. Deasemenea sistemul nostru de autentificare este foarte bun, el e în legătură cu vechiul drept și prezintă destule garanții. Cât pentru *legea judecătorilor de ocoale*, ea poate fi introdusă fără multe greutăți și în noile ținuturi. D. Andrei Rădulescu crede că și modul de administrare a grefelor și a instanțelor judecătorești în genere este mai bun aci decât peste vechile hotare, cum afirmă toți care cunosc ce e acolo.

În asemenea condiții, nu trebuie să se tot vorbească de superioritatea legilor și organizației din noile provincii. Se poate ca pe alte terenuri să fie oarecare superioritate, dar nu pe terenul Dreptului, privit în totalitatea lui. Acesta este adevărul, pe care înaltul magistrat, membru al Academiei, îl afirmă cu tărie.

Dar legile din noile teritorii au un alt cusur, care e uitat mereu, deși ar trebui să nu fie scăpat din vedere.

Ele sunt *legi străine*, impuse de cotropitori, cari au înăbușit dreptul poporului român de pe tot întinsul teritoriului. Și — dacă n'ar fi unele idei greșite — cei dintâi cari ar trebui să ceară legi românești ar fi tocmai Românii desrobiți. Acesta era gestul care trebie să-l facă, nu apărarea unor legi străine.

Nu trebuie uitată nici împrejurarea că legile Vechiului Regat sunt legi făcute de Românii cei liberi. Chiar dacă au fost luate din legile țărilor su-

rori latine, ele n'au fost impuse de stăpânitori străini. Ele au fost aplicate poporului român de peste 60 de ani și într-o mare parte au pătruns în sufletul acestui popor.

Dealtminteri, sub raportul unificării, d. Andrei Rădulescu constată că în majoritatea legilor nu sunt deosebiri așa de extraordinare încât să se turbure cei de dincolo la gândul introducerii legilor de aci.

În această problemă a unificării noi nu suntem în situația Poloniei și Cehoslovaciei, țări care au luat de curând ființă ca State, și care n'au o legislație proprie. Noi avem o legislație a noastră, un Drept românesc, cu care ne putem compara cu multe din Statele civilizate și pe care n'avem motive să-l părăsim.

Rămâne de văzut ultima chestiune, aceea a modului de a lucra. D. Andrei Rădulescu constată că sistemul întrebuițat până acum al comisiunilor extraparlamentare mai totdeauna numeroase, n'a dat rezultate mulțumitoare. După d-sa, în urma experiențelor făcute, mijlocul cel mai bun pentru întocmirea ori modificarea legilor este de a le încredința unei singure persoane, bine pregătită și deprinsă cu asemenea lucrări. Cel mult pot fi întrebuițate 2—3 persoane, care să-și împartă materia și în urmă să coordoneze lucrările.

Acesta este sistemul pe care îl recomandă aproape toți cari s'au ocupat de chestiune. De sigur că este cel mai bun sistem fiindcă o lege cere unitate, cere cunoștințe profunde și întinse și o tehnică specială, ea reclamă persoanele cele mai pregătite în ramura Dreptului, cu o minte capabilă de sintetizare, clară și în stare să dea o redactare precisă care să fie înțeleasă ușor și să nu dea naștere, în orice moment, la îndoeli și controverse.

Pregătirea proiectelor de unificare fiind dată acum în sarcina *Consiliului legislativ*, d. Andrei Rădulescu se întreabă dacă pentru marea operă a unificării dreptului privat va da rezultatele așa de mult așteptate dela el și dacă nu vor începe iarăși discuțiile îndelungate care să întârzie unificarea încă mulți ani. Totuși d-sa își exprimă speranța că acest Consiliu să-și îndeplinească marele rol pentru unificare cât mai bine și mai curând.

În ce privește trecerea proiectelor prin Parlament și transformarea lor în legi, sistemul cel mai potrivit, după părerea d-lui Andrei Rădulescu, este de a se forma de Parlament comisiuni din membrii cei mai pregătiți care să dea proiectului alcătuirea cea mai nemerită, iar patriotismul parlamentarilor să-i convingă a renunța la prea multe discuții.

Cu chipul acesta, am ajunge ca într'un timp relativ scurt să avem și unificarea dreptului privat înfăptuită în forma cea mai complectă ce va fi cu putință în împrejurările de azi.

S. R.

Administrația revistei roagă pe d-nii abonați în întârziere a-i trimite cât mai neîn târziat costul abonamentului rămas neachitat
Tabla de materii se trimite la cerere abonaților în urent cu plata abonamentului.